

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну
Вінницького національного аграрного університету»

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради

ВСП «Немирівський фаховий коледж

будівництва, економіки та дизайну ВНАУ»

Протокол педагогічної ради № 3 від 17.10 2023 р.

Директор коледжу _____ **Юрій КУРИЛЕНКО**

Положення щодо протидії булінгу (цькування) у
ВСП «Немирівський фаховий коледж будівництва,
економіки та дизайну Вінницького національного
аграрного університету»

НЕМИРІВ 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення щодо протидії булінгу (цькування) у Відокремленому структурному підрозділі «Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну Вінницького національного аграрного університету» (далі - Положення) розроблене відповідно до абзацу дев'ятого частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2019 № 2657-VIII, наказу Міністерства освіти і науки України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 28.12.2019 № 1646, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України від 03.02.2020 № 111/34394.

1.2. Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу визначає порядок та механізми реагування на випадки булінгу (цькування) у Відокремленому структурному підрозділі «Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну Вінницького національного аграрного університету».

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

2.1. Кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, у тому числі неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу.

2.2. Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, у тому числі неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

2.3. Спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

2.4. Сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

2.5. Наслідок булінгу (цькування) – фізична, психологічна, матеріальна шкода, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або соціальна ізоляція потерпілого.

2.6. Учасники булінгу (цькування) – сторони булінгу (цькування), інші заінтересовані особи у запобіганні та протидії булінгу (цькування) в закладі освіти, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.

2.7. Фізичне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає штовхання, зачіпання, підніжки, бійки, стусани, ляпаси, удари та інші дії, які завдають біль і тілесні ушкодження тощо.

2.8. Психологічне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає образи, поширення неправдивих чуток,

ізоляція, ігнорування, бойкот, відмова від спілкування, погрози, маніпуляції, шантаж тощо.

2.9. Економічне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає дрібні крадіжки, пошкодження або знищення особистих речей, вимагання грошей, їжі тощо.

2.10. Сексуальне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає образливі жести, висловлювання прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток, обрачування сексуального (інтимного) характеру та/або змісту, сексуальні домагання тощо.

2.11. Кібербулінг – булінг (цькування), який вчиняється із застосуванням засобів електронних комунікацій (фото, відео і аудіофіксація).

3. ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОЯВІВ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

3.1. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

3.1.1. Замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка.

3.1.2. Неврівноважена поведінка.

3.1.3. Агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства.

3.1.4. Різка зміна звичної для дитини поведінки.

3.1.5. Уповільнене мислення, знижена здатність до навчання.

3.1.6. Відлюдкуватість, уникнення спілкування.

3.1.7. Ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися.

3.1.8. Занижена самооцінка, наявність почуття провини.

3.1.9. Поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги.

3.1.10. Демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу.

3.1.11. Схильність до пропуску навчальних занять.

3.1.12. Відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття.

3.1.13. Депресивні стани.

3.1.14. Аутоагресія (самоушкодження).

3.1.15. Суїцидальні прояви.

3.1.16. Явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо).

3.1.17. Намагання приховати травми та обставини їх отримання.

3.1.18. Скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

3.1.19. Наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту.

3.1.20. Наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

3.2. До булінгу (цькування) в Коледжі належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, буфетом тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою директора коледжу, у тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

3.3. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно своїх однолітків та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

3.3.1. Умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру.

3.3.2. Словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи.

3.3.3. Будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток.

3.3.4. Будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

3.3.5. Інші правопорушення насильницького характеру.

3.4. Суб'єктами реагування у разі настання випадку боулінгу (цькування) в Коледжі (далі – суб'єкти реагування) є:

3.4.1. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування), (далі – Комісія).

3.4.2. Служба у справах дітей.

3.4.3. Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

3.4.4. Немировський відділ поліції в Вінницькій області.

3.5. Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі освіти діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Положенням.

3.6. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Коледжі згідно з Планом заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі.

3.7. Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

3.7.1. Вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу.

3.7.2. За потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги.

3.7.3. Звернутися (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України.

3.7.4. Повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників студента, який став стороною булінгу (цькування).

4. ПОДАННЯ ЗАЯВ АБО ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

4.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення.

4.2. У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок боулінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу. Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, у тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

4.3. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

4.3.1. Невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє відділ поліції в Вінницькій області, принаймні одного з батьків або інших законних представників неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4.3.2. За потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги.

4.3.3. Повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту неповнолітньої особи, яка стала стороною боулінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин.

4.3.4. Повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг.

4.3.5. Скликає засідання Комісії не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

5. СКЛАД КОМІСІЇ, ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ

5.1. Склад Комісії затверджує наказом директор закладу освіти. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

5.2. Склад формується з урахуванням основних завдань Комісії.

5.3. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів, у тому числі юрисконсульта.

5.4. До участі в засіданні Комісії можуть бути залучені представники служби у справах дітей, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також батьки або інші законні представники неповнолітніх сторін боулінгу (цькування), також можуть залучатися сторони булінгу (цькування).

5.5. Головою Комісії є директор Коледжу.

5.6. У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови.

5.7. У разі відсутності голови Комісії та його заступника обов'язки голови виконує один із членів, який обирається за поданням її секретаря.

5.8. У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням голови або заступника голови Комісії.

5.9. Член Комісії має право:

5.9.1. Ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку боулінгу (цькування), брати участь у їх перевірці.

5.9.2. Подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

5.9.3. Брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування.

5.9.4. Висловлювати окрему думку усно або письмово.

5.9.5. Вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

5.10. Член Комісії зобов'язаний:

5.10.1. Особисто брати участь у роботі Комісії.

5.10.2. Не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

5.10.3. Виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії.

5.10.4. Брати участь у голосуванні.

6. ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ

6.1. Метою діяльності Комісії є припинення випадку боулінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих

умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

6.2. Діяльність Комісії здійснюється на принципах: законності, верховенства права, поваги та дотримання прав і свобод людини, неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування), відкритості та прозорості, конфіденційності та захисту персональних даних, невідкладного реагування, комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування),

6.3. Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

6.4. До завдань Комісії належать:

6.4.1. Збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви.

6.4.2. Розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

6.4.3. У разі прийняття рішення Комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань Комісії також належать:

6.4.4. Оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, у тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

6.4.5. Визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;

6.4.6. Визначення заходів виховного впливу щодо сторін боулінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування);

6.4.7. Моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

- 6.4.8. Надання рекомендацій для педагогічних працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів зі сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;
- 6.4.9. Надання рекомендацій для батьків або інших законних представників осіб, які стали стороною булінгу (цькування).
- 6.5. Формою роботи Комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання Комісії визначає її голова.
- 6.6. Засідання Комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.
- 6.7. Секретар Комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання Комісії, повідомляє членів Комісії, а також заявника та інших зацікавлених осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам Комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.
- 6.8. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.
- 6.9. Під час проведення засідання Комісії секретар веде протокол засідання за формою згідно з додатком до цього Положення.
- 6.10. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності Комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.
- 6.11. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час засідання Комісії мають право:
- 6.11.1. Ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд Комісії;
  - 6.11.2. Ставити питання по суті розгляду;
  - 6.11.3. Подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.
- 6.12. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.
- 6.13. Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

7. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) В КОЛЕДЖІ

7.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

7.1.1. Визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

7.1.2. Виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

7.1.3. Визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

7.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі ґрунтується на принципах: недискримінації за будь-якими ознаками; ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках; партнерства та підтримки між педагогічним колективом закладу освіти і батьками (законними представниками) здобувачів освіти; особистісно-орієнтованого підходу до кожного студента; розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу; гендерної рівності; участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень закладу освіти.

7.3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі є: створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу; визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування); підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування); формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу(цькування) як порушення прав людини; заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

7.4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

Погоджено:

Заступник директора з навчальної роботи

Дудар Н.О.

Методист

Яхно Л.С.

Провідний юрисконсульт

Кіцула В.І.